

Parlamentul
Republicii Moldova

OGJ-01 nr. *344*
09 august 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru completarea Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (nr. 269 din 25.07.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat în titlu, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Proiectul de lege prevede modificarea Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.

3. Potrivit notei de fundamentare, scopul acestuia constă în subvenționarea locurilor de muncă pentru cetățenii Republicii Moldova a căror raporturi de muncă cu angajatori străini înregistrați peste hotarele țării, au încetat.

4. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

5. Ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului de lege, relevăm că pe lângă avizul Guvernului Republicii Moldova, care va cuprinde opiniile Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ale Ministerului Finanțelor, este necesară efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, potrivit art. 35 alin.(1) din Legea nr. 100/2017.

Proiectul urmează a fi supus consultărilor publice cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, care potrivit art. 10 din Lege este

responsabilă de implementarea politicii în domeniul promovării ocupării forței de muncă și participă la elaborarea politicilor în domeniul dat.

Întrucât, proiectul determină majorarea cheltuielilor bugetare, fapt ce cade sub incidența art.131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, precum și reieșind din prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova și ale art.58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, **proiectul vizat va putea fi adoptat doar în condițiile acceptării prealabile de către Guvern.**

La fel, fără a diminua importanța propunerii legislative, menționăm prevederile art.17 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care stabilesc că *"pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget", iar "stabilirea prin alte acte normative decât legea/decizia bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite".*

6. În corespundere cu prevederile art. 30 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, modificată prin Legea nr. 49/2024, denumirea „Nota informativă” urmează a fi substituită cu sintagma „Nota de fundamentare...”, respectiv aceasta va fi completată cu un compartiment nou rezervat măsurilor necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. *Ab initio*, subliniem că subvenționarea locurilor de muncă pentru șomeri este prevăzută la art. 36 din Lege. Reglementarea diferită de subvenționare a locurilor de muncă pentru două categorii similare de șomeri vine în contradicție cu principiul echilibrului între reglementările concurente, statuat la art. 3 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 și principiul egalității consacrat la art. 16 din Constituția Republicii Moldova. Or, potrivit art. 36 subvenționarea locurilor de muncă este determinată de anumite condiții (subiectul trebuie să dețină statutul de șomer potrivit art. 20 din Lege, necesită suport suplimentar pe piața muncii, restricții cu privire la subvenționare, perioada de subvenționare). În caz contrar, angajatorul în prezența dispoziției propuse în proiect, va fi cointerestat să angajeze doar cetățenii care au încetat raporturile de muncă cu angajatorii de pe teritoriile altor state.

Totodată, consemnăm că proiectul nu oferă soluții în cazul angajării cetățenilor noștri care s-au aflat pe teritoriul țării și au activat la distanță, în temeiul contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori străini. Din acest considerent, recomandăm reevaluarea proiectului în sensul asigurării unor condiții egale de subvenționare, indiferent de faptul dacă persoana este șomer și se încadrează în una din categoriile prevăzute de art. 23 alin.(3) lit. a), c)-j) din Lege, sau dacă persoana care nu deține statutul de

șomer, dar a revenit în țară ca urmare a încetării contractului individual de muncă încheiat cu un angajator străin.

Adițional, reținem că este judicios ca cetățeanul Republicii Moldova care a încetat raporturile de muncă cu angajatorul străin să fie înregistrat cu statut de șomer la subdiviziunea teritorială a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, în condițiile stabilite de art. 20 din Legea nr. 105/2018, și ca acesta să dețină statut similar subiecților care cad sub incidența art. 36 din Lege. Or, alin.(4) al art.6 din Lege stabilește că unul din obiectivele politicilor în domeniul promovării ocupării forței de muncă este sprijinirea ocupării persoanelor care aparțin unor categorii ale populației care necesită suport suplimentar pe piața muncii, prin subvenționarea locurilor de muncă pentru șomerii din categoriile menționate la art.23 alin.(3) lit.a), c)–j).

În acest context, reținem aprecierile Curții Constituționale cuprinse în pct.69 din Hotărârea nr. 5/2013, unde se subliniază că principiul egalității consacrat de art.16 alin.(2) din Constituție nu înseamnă uniformitate, el presupune tratament egal în situații egale.

2. Conform practicii de elaborare a actelor normative, denumirea proiectului de lege se recomandă a fi reformulată după cum urmează:

"L E G E

pentru completarea cu articolul 36¹ a Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj"

3. La **Art. I** din proiect menționăm că:

- întru corespunderea normelor de tehnică legislativă și prevederilor Metodologiei de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova nr.3/2022, dispoziția articolului urma a fi prezentată în următoarea formă:

„Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.295–308, art.448), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 36¹ cu următorul cuprins: (*în continuare după text*).”

- expresiile „*încadrează în muncă*” și „*primesc lunar*” urmează a fi substituite cu cuvintele „*angajează*” și respectiv „*primesc subvenții*”;

- cu referire la textul „*salariul brut al angajatului*”, reținem că, Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 operează cu noțiunile de: „*angajează*” și „*salariul de bază*”. Legea nr. 105/2018 la art. 36 operează cu redacția „*cuantumul salariului de bază al angajatului, conform contractului individual de muncă*”, de asemenea Legea stabilește marja maximă care nu trebuie să depășească „*50% din salariul mediu lunar pe economie pentru anul precedent*”.

Din acest considerent, în scopul respectării principiilor echilibrului între reglementările concurente, coerenței, consecutivității, stabilității și

predictibilității normelor juridice, precum și întru asigurarea regulilor de elaborare a proiectului actului normativ, care determină că terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, prevăzute de art. 3 alin.(1) lit. c)-d) și art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, recomandăm ca cuvintele „salariul brut al angajatului” să fie substituit cu textul „cuantumul salariului de bază al angajatului, conform contractului individual de muncă, dar nu depășește 50% din salariul mediu lunar pe economie pentru anul precedent, care se acordă”.

- termenul de subvenționare „24 luni”

Art. 36 alin.(2) din Lege stabilește expres că: *„Subvenția se acordă pe un termen de 6 luni, pentru fiecare șomer angajat, în scopul compensării parțiale a salariului șomerului angajat.”*

Ținând cont de faptul că atât art. 36 din Lege, cât și prevederile propuse la Art. I din proiect reglementează subvenționarea locurilor de muncă, este inerentă determinarea unor condiții similare pentru a se asigura respectarea Legii nr. 100/2017, în speță a art. 3 alin. (1) lit. c)-d), alin.(4) lit. a) care expres stabilește că: *„proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune.*

4. Cu referire la alin.(2) din norma propusă spre completare, constatăm că termenul de 24 luni+12 luni (de la expirarea termenului de 24 luni), este un termen extins. Or, Legea vizată operează cu termenul de 12 luni pentru angajare și menținerea locului de muncă încă 6 luni, 36 luni consecutive pentru primirea subvențiilor pentru fiecare persoană angajată doar o singură dată - art. 36, 12 luni pentru subvenționarea locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități – art. 38.

Reieșind din faptul că subvenționarea locurilor de muncă indiferent de faptul dacă persoana este înregistrată cu statut de șomer, sau dacă subiectul cade sub incidența Art. I. din proiect, „subvenționarea locurilor de muncă” trebuie să fie realizată cu respectarea acelorași condiții, în vederea interzicerii discriminării subiecților, potrivit art. 2 alin.(4) din Lege.

5. La alin.(4) se propune ca: *„Sumele prevăzute la alin.(1) se alocă din bugetul de stat și din fondurile externe.”*

Prevederea dată urmează a fi exclusă din considerentul că ea dublează dispoziția art. 51 alin.(1) din Legea nr. 105/2018, care stabilește expres că: *„Măsurile de ocupare a forței de muncă acordate de către Agenția Națională se finanțează din bugetul de stat și din alte mijloace financiare conform legislației.”* Respectiv, subvenționarea locurilor de muncă face parte din măsurile active de ocupare a forței de muncă, potrivit art. 30 alin.(2) lit.b) din Lege.

6. În partea ce ține de norma de la alin.(5) din Art.I, care propune ca: *„Procedura de acordare a sumelor prevăzute la alin.(1) se stabilește prin hotărâre de Guvern la propunerea Casei Naționale de Asigurări Sociale”,* relevăm că în vederea respectării cerințelor stabilite la art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, care reglementează că terminologia utilizată este constantă, recomandăm substituirea textului vizat cu redacția alin.(6) al art.

36 din Lege, cu următorul conținut: „Procedura de acordare a subvențiilor se stabilește de către Guvern”.

Totodată, notăm că potrivit art. 10 din Lege, responsabilă de implementarea politicii în domeniul promovării ocupării forței de muncă și al migrației în scop de muncă este Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și nicidecum Casa Națională de Asigurări Sociale. Din acest considerent, recomandăm excluderea textului „la propunerea Casei Naționale de Asigurări Sociale”.

7. Întru reglementarea integrală a subvenționării locurilor de muncă, recomandăm completarea proiectului de lege cu prevederi referitoare la efectele desfacerii înainte de termen a contractului individual de muncă cu persoana angajată, restituirea subvențiilor, perioada în care angajatorul poate primi subvenții.

8. La **Art. II**, din denumire se vor exclude cuvintele „și tranzitorii”, deoarece prevederile acestuia nu „cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ”, condiție reglementată de art. 48 alin.(1) din Legea nr. 100/2017.

Totodată, potrivit Art. II din proiectul de lege, legea urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Subliniem că, potrivit art. 56 alin.(1) din Legea nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Ținând cont de faptul că, Nota informativă alăturată proiectului nu conține argumente care ar motiva necesitatea intrării în vigoare la data publicării, recomandăm excluderea alineatului (1).

Subsidiar, la Art. II alin.(2) textul „adopta actele normative necesare executării prezentei legi” urmează să fie substituit cu „aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege și va aproba actele normative necesare pentru executarea prevederilor prezentei legi.”

Asupra oportunității promovării și adoptării proiectului de lege, urmează să se pronunțe Parlamentul în ședință plenară, ținându-se cont de sugestiile expuse în prezentul aviz.

Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală